

საქართველოს ეროვნული ბანკი
National Bank of Georgia

საერთაშორისო კონკორდის სარეაბილიტაციო ფონდი

ყოველდღიურ ცხოვრებაში ფიზიკური და იურიდიული პირები არაერთი გაუთვალისწინებელი შემთხვევის წინაშე შეიძლება აღმოჩნდნენ, რამაც შესაძლოა მათ ფინანსური ბარალი მიაყენოს. სწორედ ასეთ გაუთვალისწინებელ შემთხვევებთან - რისკებთან გამკლავებაში ეხმარება მათ დაზღვევა.

დაზღვევა ფინანსური ინსტრუმენტია, რომლის დახმარებითაც შესაძლებელია პოტენციური რისკების დადგომის შედეგად წარმოქმნილი ფინანსური ბარალის თავიდან აცილება ან მისი შემცირება. სადაზღვევო საქმიანობის ძირითადი პრინციპი ასეთია: **მზღვეველი** (სადაზღვევო ორგანიზაცია) აზღვევს ფიზიკურ და იურიდიულ პირებს იმ რისკებისაგან, რომელთა წინაშეც ისინი შეიძლება აღმოჩნდნენ და მათ **სადაზღვევო პოლისსა და ხელშეკრულებას** გადასცემს, რომელშიც გაწერილია დაზღვევის პირობები.

დაზღვევის მისაღებად **დამზღვევი პირები** სადაზღვევო ორგანიზაციას წინასწარ შეთანხმებული პერიოდულობით უხდიან **სადაზღვევო პრემიას**, ანუ ფულად შენატანს.

სადაზღვევო შემთხვევის დადგომისას, ანუ წინასწარ

განსაზღვრული რისკების ხდომილების შემთხვევაში, სადაზღვევო ორგანიზაცია დაზღვეულ პირებს **ხელშეკრულების პირობებისა და სადაზღვევო ლიმიტის შესაბამისად უნაზღაურებს ზიანს**. სადაზღვევო ლიმიტი კი წინასწარ განისაზღვრება და ეთითება სადაზღვევო პოლისში.

გაითვალისწინეთ, რომ ხარჯების ანაზღაურება არ ხდება ავტომატურად და საჭიროა დამზღვევმა პირმა მიმართოს სადაზღვევო ორგანიზაციას. სადაზღვევო პოლისი შეიძლება ითვალისწინებდეს **ფრანშიზას**. ფრანშიზა შეიძლება იყოს პირობითი ან უპირობო. შესაძლებელია პოლისი ითვალისწინებდეს ნულოვან ფრანშიზასაც. თავის მხრივ კი ფრანშიზა წარმოადგენს ზიანის იმ მინიმალურ ოდენობას, რომელსაც მზღვეველი არ აგინაზღაურებთ.

დაზღვევა შეიძლება იყოს **ნებაყოფლობითი** ან **სავალდებულო**.

სავალდებულო დაზღვევისგან განსხვავებით, რომელში ჩართულობის პირობებსაც, როგორც წესი, კანონი განსაზღვრავს, ნებაყოფლობით დაზღვევაში ჩართულობა თავისუფალია და დამოკიდებულია დამზღვევი პირის სურვილზე.

შესაბამისად, დაზღვევის ხელშეკრულებაც მხარეებს შორის შეთანხმების საფუძველზე ფორმდება. გამოყოფენ დაზღვევის სამ ძირითად მიმართულებას: **პირადი, ქონების და პასუხისმგებლობის დაზღვევა.**

პირადი დაზღვევა

პირადი დაზღვევის ძირითადი სახეებია **ჯანმრთელობის, სამოგზაურო და სიცოცხლის დაზღვევა.**

ჯანმრთელობის მდგომარეობის გაუარესების რისკის წინაშე ნებისმიერი ჩვენგანი შეიძლება დადგეს, სამედიცინო მომსახურება და მედიკამენტები კი, ხშირ შემთხვევაში, ძვირია. **ჯანმრთელობის დაზღვევა** შესაძლებლობას იძლევა ასეთ შემთხვევებში შევამციროთ ან სრულად ავირიდოთ სამედიცინო ხარჯები. ამასთან, ჯანმრთელობის დაზღვევა გვებმარება იმის უზრუნველყოფაში, რომ ჩვენმა ჯანმრთელობის მდგომარეობამ გრძელვადიანი უარყოფითი გავლენა არ იქონიოს ჩვენი და ჩვენი ოჯახის ფინანსურ კეთილდღეობაზე.

ჯანმრთელობის დაზღვევა შეიძლება იყოს როგორც კერძო, ისე სახელმწიფო (ამ შემთხვევაში, სახელმწიფო ანაზღაურებს მოსარგებლის

სამედიცინო მომსახურების ხარჯებს). მსოფლიოში ჯანმრთელობის დაცვის მრავალნაირი სისტემა არსებობს, უმრავლეს შემთხვევაში კი კერძო და სახელმწიფო დაზღვევის სხვადასხვაგვარი კომბინაცია გვხვდება.

საქართველოში 2013 წლიდან მოქმედებს საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამა, რომლის მიზანსაც მოსახლეობისათვის სამედიცინო მომსახურების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა წარმოადგენს.

სამოგზაურო დაზღვევა

ფარავს საზღვარგარეთ ან ქვეყნის შიგნით მოგზაურობისას დამდგარ რისკებთან დაკავშირებულ ხარჯებს, როგორცაა, მაგ. სამედიცინო მომსახურებასთან, ან მოგზაურობის გაუქმებასთან, დაკარგულ ბარგთან და სხვა გაუთვალისწინებელ შემთხვევებთან დაკავშირებული ხარჯები; ამიტომაც, ამ სახის დაზღვევა ძალიან პრაქტიკული და პოპულარულია.

სიცოცხლის დაზღვევა

კი ძირითადად დაზღვეული პირის გარდაცვალების შემთხვევაში, მისი ოჯახის/მემკვიდრის მიერ ფულადი კომპენსაციის მიღებას უზრუნველყოფს. მსოფლიოში

გავრცელებულია სიცოცხლის დაზღვევის სხვადასხვა სახეობა. სიცოცხლის დაზღვევა შესაძლებელია გარდაცვალების რისკს არც უკავშირდებოდეს (მაგალითად, სადაზღვევო კომპენსაციის გაცემა კონკრეტული ასაკის მიღწევისას მოხდეს). როგორც წესი, სიცოცხლის დაზღვევის სახეობები გრძელვადიანია. აღსანიშნავია, რომ საქართველოში სადაზღვევო ორგანიზაციების მხრიდან ჭანმრთელობის დაზღვევის პოლისში სიცოცხლის მოკლევადიანი დაზღვევის გაერთიანება მიღებული პრაქტიკაა.

ქონების დაზღვევა

ქონების დაზღვევა საშუალებას გვაძლევს თავიდან ავირიდოთ იმ რისკებიდან გამომდინარე ხარჯები, რომლებიც ჩვენს უძრავ ან მოძრავ ქონებას შეიძლება დაემუქროს. არსებობს ქონების დაზღვევის არაერთი სახეობა, მათი დაჯგუფება კი შემდეგნაირად შეგვიძლია:

1 სასოფლო-სამეურნეო დაზღვევა (აგროდაზღვევა) შეიძლება მოიცავდეს სოფლის მეურნეობის კულტურების, ცხოველების, ფრინველების, თევზის და სასოფლო-სამეურნეო საწარმოების სხვა ქონების

დაზღვევას. აგროდაზღვევა კარგი საშუალებაა სოფლის მეურნეობის მიმართულებით ისეთი რისკებისგან თავის დასაცავად, როგორცაა სტიქიური უბედურებები (მათ შორის სეტყვა, ხანძარი, წყალდიდობა, გვალვა, და ა.შ.) ან მღრღნელებისა და მწერების მიერ სასოფლო-სამეურნეო კულტურების დაზიანება.

2 ტრანსპორტის დაზღვევა

- მოიცავს სატრანსპორტო საშუალებების (მაგ. ავტომობილების, გემებისა და თვითმფრინავების) დაზღვევას და მინიმუმამდე დაჰყავს, ავტოსაგზაო შემთხვევასთან დაკავშირებული, გაუთვალისწინებელი ფინანსური ხარჯები.

3 სხვა სახის ქონების დაზღვევა

- ფიზიკურ და იურიდიულ პირებს შეუძლიათ დააზღვიონ საკუთარი ან ბიზნესის ქონება (მაგ. საცხოვრებელი თუ საოფისე შენობა-ნაგებობები, მანქანა-დანადგარები, შინაური ცხოველები, ავეჯი, ძვირფასეულობა) სხვადასხვა რისკისგან, როგორცაა ქურდობა, ძარცვა-ყაჩაღობა, ვანდალიზმი, სტიქიური უბედურებები, და ა.შ. გაითვალისწინეთ, რომ დროთა განმავლობაში ქონების ცვეთისგან მიღებულ ზარალს დაზღვევა არ ანაზღაურებს.

პასუხისმგებლობის დაზღვევა

პასუხისმგებლობის დაზღვევა ფიზიკურ და იურიდიულ პირებს საშუალებას აძლევს თავიდან აირიდონ ის ფინანსური ზარალი, რომელიც მათი საქმიანობის შედეგად მესამე პირის სიცოცხლისთვის, ჯანმრთელობისთვის ან ქონებისათვის მიყენებული ზიანის ანაზღაურებასთანაა დაკავშირებული. მესამე პირების წინაშე პასუხისმგებლობების დაზღვევა შეიძლება მოიცავდეს:

■ **პროფესიული პასუხისმგებლობის დაზღვევა**, რომელიც დაზღვეულ პირებს იცავს ისეთი შემთხვევებისგან, როდესაც ისინი, საკუთარი პროფესიული საქმიანობის ფარგლებში, უნებლიედ აყენებენ ზიანს მესამე პირებს. პროფესიული პასუხისმგებლობის დაზღვევით ხშირად სარგებლობენ ექიმები, აუდიტორები, არქიტექტორები და სხვა პროფესიის წარმომადგენლები. მაგალითისთვის, საქართველოში ნოტარიუსების უმრავლესობა სარგებლობს პროფესიული პასუხისმგებლობის დაზღვევით, რაც გულისხმობს, ნოტარიუსის საქმიანობის პროცესში, ნოტარიუსის

გაუფრთხილებლობის გამო მესამე პირისათვის მიყენებული ზიანის ანაზღაურებას. ამას გარდა, მსოფლიოს მასშტაბით გავრცელებულია ექიმის მიერ პროფესიული პასუხისმგებლობის დაზღვევით სარგებლობაც, რაც ემსახურება სამედიცინო პროცედურებისა და კლინიკური კვლევების ჩატარებისას პაციენტისადმი მიყენებული ზიანით გამოწვეული ზარალის ანაზღაურებას.

■ **სამოქალაქო პასუხისმგებლობის დაზღვევა** - რაც მოიცავს, მათ შორის, დამსაქმებლის პასუხისმგებლობის დაზღვევას დასაქმებული პირის მიერ სამუშაო ადგილზე მიღებული დაზიანებისთვის, ასევე, მესამე პირისადმი ავტოტრანსპორტის მფლობელთა პასუხისმგებლობის დაზღვევას (რომელსაც ზოგჯერ ავტოპასუხისმგებლობის დაზღვევასაც უწოდებენ), რომელიც დამზღვევს დაეხმარება იმ შემთხვევაში, თუ მისი ბრალეულობით ავტომობილის მართვის დროს დაზიანდება სხვისი ავტომობილი, მესამე პირი ან ქონება. აღსანიშნავია, რომ 2018 წლიდან, საქართველოს ტერიტორიაზე მოძრავი, საზღვარგარეთ რეგისტრირებული ავტოტრანსპორტის

მფლობელები ვალდებული არიან შეიძინონ სამოქალაქო პასუხისმგებლობის დაზღვევა. ამგვარი ვალდებულების გავრცელება იგეგმება საქართველოში რეგისტრირებული ავტოტრანსპორტის მფლობელებზეც. სამოქალაქო პასუხისმგებლობის დაზღვევის ერთ-ერთი ფორმაა ასევე ე.წ. მომატებული საფრთხის (საშიშ საწარმოთა) პასუხისმგებლობის დაზღვევა, რაც ფარავს მაღალი რისკის მქონე (მაგ. ბირთვული ან ქიმიური) საწარმოების მიერ მესამე პირებისთვის და გარემოსთვის მიყენებული ზარალის ხარჯებს. გაითვალისწინეთ, რომ სადაზღვევო შემთხვევის დადგომისას, სადაზღვევო ორგანიზაცია ყველა შემთხვევაში არ ანაზღაურებს ზარალს. სადაზღვევო პირობებს გააჩნია “გამონაკლისები” სადაც მითითებულია თუ რა შემთხვევაში არ ანაზღაურებს სადაზღვევო ორგანიზაცია ზიანს. ასევე, ანაზღაურება არ გაიცემა, თუ ზარალი დაკავშირებულია მართლსაწინააღმდეგო ქმედებასთან ან წინასწარ განზრახვით ხდება სადაზღვევო ორგანიზაციის შეცდომაში შეყვანა. მაგალითად, ავტოსაგზაო შემთხვევის დროს სადაზღვევო ორგანიზაცია არ დაფარავს ზარალს, თუ ავტომობილს

მართავდა ალკოჰოლური ან ნარკოტიკული საშუალებების ზეგავლენის ქვეშ მყოფი ადამიანი. სწორედ ეს შემთხვევები ზრდის დაზღვეული პირის პასუხისმგებლობას. ცხოვრების მანძილზე ბევრი გაუთვალისწინებელი რამ ხდება, ამიტომ ძალიან მნიშვნელოვანია, რომ ადამიანებმა და კომპანიებმა წინასწარ იზრუნონ ასეთი შემთხვევების დადგომისას ფინანსური რისკების შემცირებაზე ან სულაც, აღმოფხვრაზე. ბევრს დაზღვევაში ფულის გადახდა უცნაურად ეჩვენება, რადგან, განსხვავებით რაიმე ნივთის შეძენისგან ან თანხის სესხებისგან, დაზღვევის რეალურ, სასარგებლო შედეგებს არა მომენტალურად, არამედ მომავალში, გაუთვალისწინებელი და უსიამოვნო შედეგების დადგომისას ვხედავთ. თუმცა, ძალიან მნიშვნელოვანია, ხვალინდელზე დღეს ვიფიქროთ. დაზღვევა კი, თავის მხრივ, დაგვეხმარება დავიცვათ საკუთარი თავი, ოჯახი, საქმე/ ბიზნესი და პროფესიული საქმიანობა, და მივალწიოთ ფინანსურ სიმშვიდესა და სტაბილურობას.

